

ಡಾ. ಹನುಮಂತರಾವ ಬಿ. ದೊಡ್ಡಮನಿ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಶೈಲಿ : ಒಂದು
ಅಧ್ಯಯನ

ಎಂ.ಡಿ. ರಾಜಾ ಪಟೇಲ*

*ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕಲಬುರಗಿ

ಸಾರಾಂಶ (Abstract)

ಒಂದು ಕೃತಿ ಮೂಡಿ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಶೈಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಶೈಲಿ ಇರದೆ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಕೃತಿ ರಚಿತವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಶೈಲಿಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ ತನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವೋ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಡಾ. ಹನುಮಂತರಾವ ಬಿ. ದೊಡ್ಡಮನಿರವರು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿರುವ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಶೈಲಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವೇಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯಪದಗಳು (Keywords): ದೇವಿ ಕಾರ್ಯ, ನೊಂದವರ ಹಾಡು, ಬಲಿಪತು, ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಶೈಲಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಇತರರೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಭಾಷೆ ಬೇಕು ಭಾಷೆಯೆಂಬ ಬೆಳಕು ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಬೆಳಗದಿದ್ದರೆ ಮೂರು ಲೋಕವೆಲ್ಲವೂ ಕತ್ತಲಿನಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು¹ ಎಂಬ ದಂಡಿಯ ಮಾತು ಭಾಷೆಯ ಮಹತ್ವ ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭಾಷೆ ಎಂದರೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಆದರೂ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಬ್ಲಾಕ್ ಮತ್ತು ಟ್ರೇಗರ್‌ರವರು ಒಂದು ಸಮಾಜದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸುವ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ ಧ್ವನಿ ಸಂಕೇತಗಳ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.²

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳದಿಂದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗುತ್ತ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಕಾವ್ಯವೊಂದರ ರಚನೆ ಕವಿಯ ಭಾಷೆ, ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಅವರು ನೆಲೆಸಿರುವ ಭೌಗೋಳಿಕ

Please cite this article as: ರಾಜಾ ಪಟೇಲ ಎಂ.ಡಿ. (2021). ಡಾ. ಹನುಮಂತರಾವ ಬಿ. ದೊಡ್ಡಮನಿ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಶೈಲಿ : ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ. ಪ್ರತಿಬಿಂಬ: ಮಲ್ಟಿಡಿಸಿಪ್ಲಿನರಿ ಕನ್ನಡ ರೀಸರ್ಚ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಐಐಎಂಆರ್‌ಡಿ, 3(2). ಪು.ಸಂ. 144-149

ಪರಿಸರ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಕವಿ ತಾನು ಬದುಕುವ ಸಮಾಜದೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸಲು ಅಥವಾ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಆ ಸಮಾಜದ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧಿಸಲು ಭಾಷೆ ಪ್ರಮುಖ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ.³ ಎಂಬುದು ಕನ್ನಡ ಖ್ಯಾತ ಕವಿ ಜಿ.ಎಸ್.ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಬೆಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಂದ ದೂರವಿದ್ದು ಪಂಡಿತ-ಪಾಮರರು ರಚಿಸಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾರ್ಗ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳೆದುಬಂದಿದೆ. ಎಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ಸರಳ ಮತ್ತು ಸುಂದರ ಭಾಷೆಯಿರುವುದೋ ಅಲ್ಲಿ ದೇಸಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗ-ದೇಸಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆ ಬೆಳೆದುಬಂದು ಈಗ ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮತ್ತು ಸರಳ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಮಾಡುವ ಪರಂಪರೆ ಬಂದಿದೆ. ಅಂಥಹ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಡಾ. ಹನುಮಂತರಾವ ಬಿ. ದೊಡ್ಡಮನಿ ಕೂಡ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಡಾ. ಹನುಮಂತರಾವ ಬಿ. ದೊಡ್ಡಮನಿ ಅವರು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹನುಮಂತರಾವ ಬಿ. ದೊಡ್ಡಮನಿರವರ 'ನೊಂದವರ ಹಾಡು' ಕವನ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಕವಿತೆಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟ, ಸರಳ, ಸಹಜತೆಯಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿದ್ದು, ಸಾಮಾನ್ಯ ಓದುಗರಿಗೂ ಕೂಡ ಒಮ್ಮೆ ಓದಿದರೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತವೆ. ಹನುಮಂತರಾವ ಬಿ. ದೊಡ್ಡಮನಿರವರು ಸಾಹಿತಿಗಳಾದರೂ ಮೂಲತಃ ಹೋರಾಟದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯುಳ್ಳವರು. ಇವರು ದಲಿತ, ದಮನಿತರು, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು ಹೋರಾಟದ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಗದ್ದರನ ಶೈಲಿ(ದಾಟಿ)ಯಲ್ಲಿ ಹಾಡಬೇಕು ಎಂದು ವಿನಂತಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರಣ ಕವನಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದಿಂತ ಹಾಡುಗಳ ಮೂಲಕ ಜನರನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ಮಹಾದೇಶಿಯಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇವರ ಬಹುತೇಕ ಕವನಗಳು ಸರಳ-ಸುಂದರವಾದ ಕ್ರಾಂತಿ ಗೀತೆಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿವೆ.

“ದೇವರ ಮಕ್ಕಳೆಂದು ಹೇಳೋರು

ಗುಡಿಯ ಕಸವೆಲ್ಲ ಗುಡ್ಡೋರು

ತಳೆದು ತೋರಣ ಕಟ್ಟಿದೋರು

ಒಂದಿನ ಗುಡಿಕಟ್ಟಿ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ”

'ಕ್ರಾಂತಿ' ಎಂಬ ಕವನದ ಈ ಸಾಲುಗಳು ಹೋರಾಟದ ಕ್ರಾಂತಿ ಗೀತೆಯ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ಇದನ್ನು ಗದ್ದರ ದಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಜನರಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಕವಿಯ ಆಸೆಯಾಗಿದೆ. ದಲಿತರನ್ನು ಹರಿಜನ ಅಂದರೆ ಹರಿ ಎಂದರೆ ನಾರಾಯಣ (ಕೃಷ್ಣ) ಜನ ಎಂದರೆ ದೇವರ ಮಕ್ಕಳು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ ಗುಡಿಯ ಕಸವೆಲ್ಲ ಗುಡಿಸಿ ಹಸನುಮಾಡುವ ದಲಿತರು ಒಂದು ದಿನವು ಕೂಡ ಗುಡಿಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ದಾಟಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ನೋವನ್ನು ಕವಿ ಹೊರಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ರೀತಿ 'ಕಟ್ಟುವೆವು ಮೊಗ್ಗಾಗಿ ಎದುರಿತಲ್ಲೊ', 'ನೊಂದವರ ಹಾಡು' ಮುಂತಾದ ಕವನಗಳು ಕೂಡ ಬಹಳ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿವೆ.

ಡಾ. ಹನುಮಂತರಾವ ಬಿ. ದೊಡ್ಡಮನಿರವರ 'ನಮ್ಮ ದೇಶ ನಮ್ಮ ಜನ' ಎಂಬ ಭಾವಗೀತೆಗಳ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಾಳದಲ್ಲಿರುವ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹಾಡಾಗಿ ಹೊರಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ಭಾವಗೀತೆಗಳು ಕೂಡ ಹೃದಯತುಂಬಿ ಸರಳ-ಸಹಜತೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮುಟ್ಟುವ ಹಾಗೆ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“ನಮ್ಮೂರ ನೋಡ

ಏನು ಚಂದ್ರೈತಿ

ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಡ್ ನೋಡ

ಡ್ರೀಂಲ್ಯಾಡ ಆಗೈತಿ

ಎತ್ತ ನೋಡಿದರು

ಜನರು ನೆರೆದು ಕುಂತ್ಯೈತಿ

ಅತ್ತ-ಇತ್ತ ಹೊರಳಾಡಿದರು

ಗಿಜಿ-ಗಿಜಿ ಅಂತ್ಯೈತಿ”⁵

ಡಾ. ಹನುಮಂತರಾವ ಬಿ. ದೊಡ್ಡಮನಿ ಅವರು 'ನಮ್ಮೂರು' ಎಂಬ ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಶೈಲಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಚಂದ್ರೈತಿ ಕುಂತ್ಯೈತಿ ಅತ್ತ-ಇತ್ತ ಗಿಜಿ-ಗಿಜಿ ಅಂತ್ಯೈತಿ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಆಡುನುಡಿಗಳೇ ಇವರ ಕವನದ ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ದೊಡ್ಡಮನಿ ಅವರ ಭಾವಗೀತೆಗಳು/ಕವಿತೆಗಳು ಅನಕ್ಷರಸ್ಥ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರಿಗೂ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮನಮುಟ್ಟುತ್ತವೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

'ಆಕ್ರೋಶ' ಎಂಬ ಕವನ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡಮನಿ ಅವರು ಸರಳ ಮತ್ತು ನೇರನುಡಿ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಕವನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶೈಲಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ಕವನಗಳು ಕೂಡ ಸರಳ ಹಾಗೂ ಸುಂದರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಓದುಗರ ಮನ ಗೆಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಕವಿತೆಗಳು ಓದುಗರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕೇಳುಗರಲ್ಲಿ ಆಕ್ರೋಶವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಕವಿತೆಗಳು ಸೌಮ್ಯತನವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಕವನದ ಹೆಸರು 'ಆಕ್ರೋಶ'ವೆಂದು ಇಟ್ಟರೂ ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಕವನಗಳು ಸೌಮ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮೂಡಿಸುವ ಭಾಷಾ ಮತ್ತು ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿವೆ.

“ಆಕ್ರೋಶ ಚೆಲ್ಲಾಟಗಳ ಕಹಿನೆನಪು

ಪುಂಡ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಗುಂಡಿಗೆ

ಬಲಿಯಾಗಿರುವ ನಮ್ಮವರ ಕನಸು

ಕಥೆಯಾಗುಳಿದಿದೆ ಬರಿ ವ್ಯಥೆಯಾಗುಳಿದಿದೆ”

ದೊಡ್ಡಮನಿರವರ 'ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ' ಎಂಬ ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ದುರಾಶೆಗೆ ಬಲಿಯಾದ ತಮ್ಮವರ ಕನಸುಗಳು ಬರಿ ಕಥೆಯಾಗಿ ವ್ಯಥೆಯಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ ಎಂದು ಸೌಮ್ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ದೊಡ್ಡಮನಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕವನಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಸಾಲಿನ ಕಂದಪದ್ಯದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ

ರಚಿಸುತ್ತ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗುವ ಸರಳ-ಸುಂದರ ನೇರನುಡಿಯಿಂದ ಇವರ ಕವನಗಳು ಬೆಳೆದುಬಂದು ಗದ್ದರ ದಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದಾಗ ಕೇಳುಗರ ಮೇಲೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಪರಿಣಾಮ ಬರುವಂತಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಡಾ. ಹನುಮಂತರಾವ ಬಿ. ದೊಡ್ಡಮನಿ ಅವರು ಕಥೆ-ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಜಾನಪದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಕಥೆಗಳ ನಿರೂಪಣಾ ಕ್ರಮ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಶೈಲಿ ಅಷ್ಟು ಜಾನಪದೀಯವಾಗಿದ್ದು, ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಹಾಗೆ ಗಾದೆಮಾತು, ನಾಣ್ಯಡಿ ಗೀತೆಗಳು ಮೂಡಿಬಂದು ಕಥೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ 'ಚಂಪ ಕನಸು' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದ ಜಾನಪದೀಯ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಶೈಲಿ ಹೀಗಿದೆ ನೋಡಿ.

“ಅಯ್ಯ ಸುಪ್ಪಿ ಅದು ಅದ್ರೇನು ಪೈಯಿದಾ ಆದವ್ವ ಯಾರ ಸೂಸೈಟಿ ಹಂಚತಾರ ಆವೆ ಎಲ್ಲರ ಕಾರ್ಡ ಇಟ್ಟೊಂಡು ಕಾಳಾ ಬಜಾರದಿಂದ ಮರಾಠ ದೇಶಕೊಯ್ದು ಮರತಾರ 'ಬಡವರ ಹ್ವಾಟ್ಟಿ ಮ್ಯಾಲ ಮಣ್ಣು ಮಾರವರ ಹ್ವಾಟ್ಟಾಗ ಹೊನ್ನ' ಅಂತರೆವ್ವ ನಾವು ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ದುಡ್ಯಾದು ನಮ್ಮ ಪಾಲೀಗಿ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಕೆಳಗಿನ ಓಣ್ಯಾವರೆಲ್ಲಾ ಬರಗಾಲ ಬಿದ್ದಿದ್ದರಿಂದ ತತ್ತರಿಸಿ ಹೋಗಿವಿ..... ಇಂಥ ಸಂಕಟದಾಗ 'ಹಗ್ಗಹರಿಲ್ಲ ಅಂತ ಕೋಲು ಮುರಿಲ್ಲಂತ' ನಮ್ಮ ಹೊತ್ಯಾರ ಚಂಪಿಗಿ ಹಿಂದ ಹೋಳಿ ಮುಂದ ಕೆರಿ ಆಯ್ತೆ., ಪಾಪ ತಾಯಿ ತಂದಿಗಿ ಕಳ್ಳೊಂಡು ಪರದೇಶಿ ಪೋರ್ಯಾದ ಆಕಿನ ಸಂಗಾಟ ಸಣ್ಣದೊಂದು ಪಾರ ಬ್ಯಾರೆ ಆಯಿತಿ. ಆ ಪಾರಗ ಜ್ವಾಪನ ಮಾಡ್ಕೊತು ಕುಂತಾಳ ಹ್ವಾಟ್ಟಿ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಕ ಊರಾಗ ಸಡ್ಯಾಂಗಿಲ್ಲ ಕೇರ್ಯಾಗ ಬಿಡಾಂಗಿಲ್ಲ ಅಂಬಂಗ ಬದುಕಾರ್ಡ್ತಾಳ”⁷

ಡಾ. ಹನುಮಂತರಾವ ಬಿ. ದೊಡ್ಡಮನಿ ಅವರು 'ದೇವಿಕಾರ್ಯ', 'ಬಲಿಪಶು', 'ಎಡ್ಸ್ ಬಂತು' ಎಂಬ ಮೂರು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ನಾಟಕಗಳ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಶೈಲಿಯೂ ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಫಜಲಪೂರ ತಾಲೂಕಿನ ಜನರಾಡುವ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯನ್ನೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ದೇವಿಕಾರ್ಯ ನಾಟಕದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಎರಡರಲ್ಲಿ ನೀಲವ್ವ ಮತ್ತು ನೀಲಪ್ಪನ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಸಂಭಾಷಣೆ ನೋಡುವುದಾದರೆ;

“ನೀಲವ್ವ : ಕ್ಷಣ ಕಡ್ಯಾಂಗಿಲ್ಲಂತ ನೀನೇ ಹೇಳತಿ, ದ್ಯಾವು ನಿನಗ ಮಕ್ಕಳ ಹ್ಯಾಂಗ್ ಕೊಡತ್ಯಾದ ಮಾಂವಾ.

ನೀಲವ್ವ : ಹೆಂಗಸರ ಬುದ್ಧಿ ಮೊಳಕಾಲ ಕೆಳಗಂತ” ಗಾದಿ ಮಾತ ಸುಳ್ಳಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಹೇಳ್ತಂಗ ವೇದಗಳು ಸುಳ್ಳಾದ್ದು ಗಾದಿಮಾತು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ ಅಂದಾಗ ಜೆಡ್ ಆದ್ರ ದವಾಖಾನಿಗಿ ಹೋಗಿ ಡಾಗ್ಗಿರಿ ತೋರಿಸಿದ್ರ ಜೆಡ್ ಚ್ಚಲಾ ಆಗ್ತಾದ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದ್ಯಾವರೆ ಮಕ್ಕಳು ಕೊಡು ಅಂದ್ರ ಹ್ಯಾಂಗ್ ಕೊಡುಲ್ಯಾದ ನಿನ್ “ಮ್ಯಾಗಿನ ದೇವರ ಒಯ್ಯಾಗ ಕೆಳಗಿನ ದೇವರ ಬೊಬ್ಬಿ ಹೊಡಿತೀತಂತ” ಹಾದಲ್ಲೊ”⁸

ಇಲ್ಲಿ ಕಥೆಗಾರರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಗಾದೆ ಮಾತುಗಳು, ಮತ್ತು ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ಹಿಂದಿ-ಮರಾಠಿ ಮಿಶ್ರಿತ ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ನೋಡುವುದಾದರೆ ಜೆಡ್, ದವಾಖಾನಿಗೆ ಬೊಬ್ಬಿ ಹೊಡಿತೀತ, ಚ್ಚಲಾ, ಮುಂತಾದ ಅಫಜಲಪೂರ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಹಿಂದಿ-ಮರಾಠಿ ಮಿಶ್ರಿತ ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಗಾದೆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ದೊಡ್ಡಮನಿ ಅವರು 'ಏಡ್ಸ್ ಬಂತು' ಎಂಬ ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸರಳ ಸುಂದರವಾದ ಸಾಹಿತಿಕ ಭಾಷೆಯೊಂದಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಹಿಂದಿ, ಮರಾಠಿ ಮಿಶ್ರಿತ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯೊಂದಿಗೆ ನಾಟಕವು ಬೆಳೆದುಬಂದಿದೆ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ 'ಬಲಿಪಶು' ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದೀಯ ಭಾಷೆ, ನಾಣ್ಣಡಿ, ಗಾದೆ, ಗೀತೆ, ಹಾಗೂ ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾದ ಮಹಾವೀರ, ಬುದ್ಧ, ಬಸವ, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್, ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್, ವಾಟ್ಸಿ ಹರಿದಾರು, ವಿನೋಭಾವೆ ಮುಂತಾದವರ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೆರಳವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ನಾಟಕ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮಲ್ಲಪ್ಪ : ಹೌದ ಅಜ್ಜ, ಹರಿದಾಸರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಹೊನ್ನು, ಹೆಣ್ಣು ನಿನ್ನನಗಲಿ ಹೋಗುವದೆಚ್ಚರಿಕೆ ಮುನ್ನ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯ ಬೆನ್ನತ್ತಿ ಬರುವದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನಿನ್ನಾಯು ಮುಗಿಯಲು ಯಾಮಧೂತರು ಬಂದು ಎಳೆಯುವರೆಚ್ಚರಿಕೆ, ಎನ್ನುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಕಲ್ಲಪ್ಪಣ ಹೇಳೋದರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಿದೆ¹

ಧೂಳಪ್ಪ : ನೊಡ್ರೆಣ್ಣ ಮಹಾವೀರರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಒಣಗಿದ ಎಲೆಯ ಕಾಲ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಕೆಳಗುದರಿ ಬೀಳುವಂತೆ ಈ ಮನುಷ್ಯ ಜೀವನಕ್ಕೂ ಕೊನೆಯುಂಟು ಡಾ. ರಾಧಕೃಷ್ಣನ್ನರು ಹೇಳಿದಂತೆ. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ದ್ವೇಷಿಸಲು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಧರ್ಮಗಳಿವೆ ಆದರೆ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಪ್ರೀತಿಸಲು ಸಾಧಕವಾಗುವ ಧರ್ಮಗಳು ಮಾತ್ರ ಸಾಕಷ್ಟಿಲ್ಲ.²

ಹೀಗೆ ದೊಡ್ಡಮನಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಥೆ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಮತ್ತು ಶೈಲಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಓದುಗರ ಮನಸ್ಸು ಗೆದ್ದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಡಾ. ಹನುಮಂತರಾವ ಬಿ. ದೊಡ್ಡಮನಿ ಅವರು ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡಿ ಸುಮಾರು ಒಂಬತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಜಾನಪದ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೃತಿಗಳು ಶುದ್ಧ ಸಾಹಿತಿಕ ಭಾಷೆಯೊಂದಿಗೆ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿವೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಗಾದೆ ಒಡಪು, ಒಗಟು, ನಾಣ್ಣಡಿಗಳು ಐತಿಹ್ಯಗಳು ಬಂದು ಜಾನಪದ ಭಾಷೆಯ ಸೊಗಡಿನೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷಾ ಶಬ್ದಗಳ ಬಳಕೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಡಾ. ಹನುಮಂತರಾವ ಬಿ.ದೊಡ್ಡಮನಿ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸರಳ-ನೇರ-ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಜಾನಪದೀಯ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಶೈಲಿಯೊಂದಿಗೆ ಬೆಳೆದುಬಂದಿವೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರ ಆಡು ನುಡಿಯನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮರ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೇರಳವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡರೆ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಗಾದೆ, ಗೀತೆ, ನಾಣ್ಣಡಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಶೋಧನಾ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಾಹಿತಿಕ ಭಾಷೆಯ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ಹಿಂದಿ, ಮರಾಠಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಿಶ್ರಿತ ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸಂಶೋಧನೆ ಶಿಸ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನ ಕಳೆದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರಪಂಚ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಡಾ. ಹನುಮಂತರಾವ ಬಿ. ದೊಡ್ಡಮನಿ ಅವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಕೊನೆಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. ಹೊನ್ನಯ್ಯ, ಸಿ. ಬಿ. (ಸಂ.) (2008). ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮೀಮಾಂಸೆ. ಜೈಭೀಮ್ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು. ಪು.ಸಂ.230
2. ವಸಂತಕುಮಾರ ಬಿ. ಬಿ. (2011). ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಚರಿತ್ರೆ. ಕಾಂತಶ್ರೀ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು. ಪು.ಸಂ.20

3. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಜಿ ಎಸ್. (2013). ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ. ಸಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು. ಪು.ಸಂ.108
4. ಹನುಮಂತರಾವ ಬಿ. ದೊಡ್ಡಮನಿ. (1995). ನೊಂದವರ ಹಾಡು. ಶಾಂತಕುಮಾರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಗುಲಬರ್ಗಾ. ಪು.ಸಂ.11
5. ಹನುಮಂತರಾವ ಬಿ. ದೊಡ್ಡಮನಿ. (1997). ನಮ್ಮ ದೇಶ ನಮ್ಮ ಜನ. ಶಾಂತಕುಮಾರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಗುಲಬರ್ಗಾ. ಪು.ಸಂ.7
6. ಹನುಮಂತರಾವ ಬಿ. ದೊಡ್ಡಮನಿ. (2002). ಆಕ್ರೋಶ. ಶಾಂತಕುಮಾರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಗುಲಬರ್ಗಾ. ಪು.ಸಂ.7
7. ಹನುಮಂತರಾವ ಬಿ. ದೊಡ್ಡಮನಿ. (2014) ಶಾರಿ ಶಾಣ್ಯ ಆದಾಗ. ಶಾಂತಕುಮಾರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಗುಲಬರ್ಗಾ. ಪು.ಸಂ.21
8. ಹನುಮಂತರಾವ ಬಿ. ದೊಡ್ಡಮನಿ. (1997). ದೇವಿಕಾರ್ಯ (ನಾಟಕ). ಶಾಂತಕುಮಾರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಗುಲಬರ್ಗಾ. ಪು.ಸಂ.19
9. ಹನುಮಂತರಾವ ಬಿ. ದೊಡ್ಡಮನಿ. (2002). ಬಲಿಪಶು. (ನಾಟಕ). ಶಾಂತಕುಮಾರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಗುಲಬರ್ಗಾ. ಪು.ಸಂ. 22
10. ಅದೇ. ಪು.ಸಂ. 27